

RECENZNÝ POSUDOK - SOCIÁLNY STATUS SENIOROV V KRAJINÁCH V4

Anna Bérešová

doc. PhDr. Anna Bérešová, PhD.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Lekárska fakulta, Ústav

sociálnej a behaviorálnej medicíny, Košice

Predkladaná monografia pani doc. PhDr. Olgy Bočákovéj, PhD. sa v rámci odboru sociálna práca v širších kontextoch zameriava na problematiku starnutia, staroby a sociálneho postavenia seniorov v krajinách V4. Jedná sa o tému, ktorá stále viac rezonuje na medzirezortnej úrovni vo všetkých vybraných krajinách. Autorka problematiku spracovala komplexne na 128 stranách. Text monografie je členený do 6 kapitol a ďalších 22 podkapitol. Kapitoly monografie sú radené v logickej nadväznosti a vytvárajú konzistentný celok. Publikáciu po obsahovej stránke tvorí zoznam ôsmich grafov a troch tabuliek, záver, resumé v troch jazykoch a zoznam bibliografických odkazov. V monografii je uvedených 86 domácich a zahraničných bibliografických zdrojov k predmetnej téme a 24 internetových zdrojov.

Autorka si v úvode kladie za cieľ... *priblížiť zahraničným partnerom región strednej Európy, stručne poukázať na základný rámec sociálnej politiky a sociálnej práce a interpretovať teórie a proces starnutia populácie. Spoločne s tým uskutočniť komparáciu sociálneho statusu seniorov v krajinách V 4, ktorými sú Slovenská republika, Maďarsko, Poľská republika a Česká republika.* Stanovený cieľ autorka naplnila v šiestich kapitolách monografie.

Publikácia začína kapitolou **Stredná Európa a jej dynamika**, v ktorej je uvedený prehľad o stredoeurópskom regióne, spracovaný do logického a podrobného historického exkurzu geopolitických zmien v tejto časti Európy. Veľmi cennou je podkapitola popisujúca rôzne definičné prístupy k vymedzeniu pojmu „Stredná Európa“. V duchu hlavnej myšlienky predloženej monografie je spracovaná aktuálna problematika transformačných procesov v strednej Európe, s dôrazom na nárast seniorskej populácie.

Druhá kapitola - **Systém sociálnej politiky a sociálnej práce v orientácii na človeka**, začína logicky rozborom vzniku a vývoja sociálnej politiky a plynule prechádza do prehľadu cieľov, princípov, funkcií a nástrojov sociálnej politiky. Tretia podkapitola tejto časti práce je prepojením na odbor sociálna práca cez systém sociálneho zabezpečenia s výrazným

akcentom na seniorskú populáciu. Autorka veľmi dobre poukazuje na špecifiká sociálnej práce s vybranou populáciou.

Tretia kapitola nazvaná **Teórie a proces starnutia** je plynulým prechodom v štruktúre práce do veku dospelosti a staroby. Cez definície veľkého počtu citovaných autorov, prináša autorka monografie veľmi podrobný pohľad na proces starnutia a starobu ako etapu života človeka. Text tejto časti práce je veľmi vhodne doplnený viacerými grafmi, opisujúcimi demografický stav v Slovenskej republike cez podiel vekových kategórií v nadväznosti na pohlavie.

Štvrtá kapitola monografie **Charakteristika starnutia**, poukazuje na klady a zápory etapy života seniorského veku so zameraním sa individuálne postoje k prežívaniu starnutia a staroby samotným seniorom. Autorka výstižne uvádza, že ... „ *najväčším potenciálom staroby je intenzita emocionálneho, duchovného, intelektuálneho aj sociálneho života dotvorenej ľudskej bytosti*“. V tejto kapitole autorka neopomína ani problematiku adaptácie seniora na starobu a postojov k umieraniu a smrti.

Piatou kapitolou **Problémy spojené so starnutím** autorka cez obsah podkapitol venuje pozornosť jednému z najzávažnejších problémov spojených s vnímaním staroby a starších ľudí, a tým je diskriminácia a jav ageizmu. Text vyúsťuje do podkapitoly venovanej kvalite života a životnému štýlu seniorov. Aj v tejto kapitole akcentuje autorka význam sociálnej práce pri uspokojovaní potrieb seniorov a ochrane ich práv.

Šiesta kapitola **Sociálny status seniora v komparácii medzi krajinami V4** je svojim obsahom cenná pre viaceré vedné disciplíny, sociálnu prácu nevynímajúc. Cez sociologický pohľad na sociálny status, autorka prechádza plynule k systémom dôchodkového zabezpečenia v kontexte súčasnej doby v našich podmienkach. Tretia podkapitola tejto časti monografie je zameraná na rozbor a komparáciu systémov dôchodkového zabezpečenia v krajinách V4, kde autorka uvádza, že *systémy dôchodkového zabezpečenia v krajinách V4 sú si v mnohom podobné, čo vypovedá o podobnej demografickej a sociálno-ekonomickej situácii. Zároveň sa odlišujú v určitých detailoch*“. Aj táto kapitola je veľmi vhodne a prehľadne doplnená grafmi o stave vo svete a zaradení krajín V4 v jednotlivých ukazovateľoch. Autorka sa opiera o výsledky Prieskumu Global AgeWatch Index 2014, ktorý hodnotil sociálny status ľudí nad 60 rokov v 96 krajinách sveta.

Záver: Svojim aktuálnym zameraním je publikácia prínosná v rámci pregraduálneho aj postgraduálneho vzdelávania a samotnej sociálnej praxe. Vzhľadom na úroveň spracovania problematiky, ktorej súčasťou sú výsledky analýzy a komparácie sociálneho postavenia seniorov v krajinách V4, je predložená vedecká monografia cenným zdrojom pre odborníkov nielen z oblasti sociálnej práce, ale aj verejného zdravotníctva, medicíny či sociálnej politiky. Monografiu odporúčam na publikovanie.

Kontaktné údaje

doc. PhDr. Anna Bérešová, PhD.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Lekárska fakulta,

Ústav sociálnej a behaviorálnej medicíny,

Tr.SNP č.1, 040 66 Košice